

Preprečimo novo gorje! Enakopravnost manjšin v Jugoslaviji

Minister Veselinov o življenju in pravicah narodnih manjšin v Vojvodini

Beograd, 9. Tanjug. — Minister za kolonizacijske federalne vlade Srbije Veselinov, je objavil članek o življenju in pravicah narodnih manjšin v Vojvodini.

V članku pravi med drugim: »Madžarska pravica se uči v šolah v materinim jeziku. Tiska se številna literatura v jezikih narodnih manjšin.

Madžari imajo tri popolne gimnazije in štiri nižje gimnazije v madžarskem jeziku. Slovaki, Rumuni in Rutenci imajo prav tako svoje gimnazije. Rutenci so dobili svojo prvo gimnazijo šele v d. f. Jugoslaviji. Madžari in Rumuni imajo tudi učiteljska, ostala narodnostne manjšine imajo posebne tečaje za učitelje. V vseh krajih, kjer bivajo narodne manjšine, so te dobile osnovne šole. V važnih krajih, kjer narodne manjšine niso številne, so na gimnazijah posebni razredi za manjšine.

V vseh organih narodne oblasti, od krajevnih odborov do narodne skupščine d. f. Jugoslavije so vse narodnosti Vojvodine enako zastopane.

Ob strani Srbov in Hrvatov imajo vse narodne manjšine svoje lastne kulturne organizacije. Vsaka narodna manjšina prireja časopise v materinim jeziku. Ima stenske časopise, klube itd.

Članek poudarja tudi, da se narodne manjšine odzivajo vsem svojim obveznostim državi in jugoslovanskim narodom. Številni novi tečajniki so padli v borbi

Jugoslavija bo v nedeljo volila

Zajamčeni sta največja svoboda in tajnost

V nedeljo, 11. novembra, bodo v Jugoslaviji volitve v ustavodajno skupščino, ki sestoji iz dveh delov: Zvezne skupščine in Skupščine narodov. Volitve v obe zbornici bodo istočasno in v istem prostoru. Zato bosta na vsakem volišču dve skupini skrinjic, prva za volitve v Zvezno skupščino, druga pa za volitve v Skupščino narodov. Vsaka skupina skrinjic bo na poseben miz.

Po izvršnih formalnostih glede ugotovitve identitete in vpisa v volilni imenik izročijo predsednik volilnega odbora volivcu kroglico za volitve v Zvezno skupščino. Volivci sprejmejo kroglico in dlan desne roke, roko stisne v pest in nato pristopi k mizi, kjer so skrinjice kandidatov za Zvezno skupščino in s tako stisnjenim pestjo seže v vsako skrinjico, tudi v skrinjico brez liste. Kroglico spusti v listo skrinjico, ki pripada kandidatu, katerega namereva oddati svoj glas. Na vsaki skrinjici bo pritrjena glasovna skrinjica z imenom kandidata, za katerega zbira glasove posamezna skrinjica.

Ko potegne volivce roko iz poslednje skrinjice, pokaže pred vsemi, da ima prazni rok v znak, da je glasoval. Nato dobi od predsednika volilnega odbora drugo kroglico za volitve v Skupščino narodov in na zgoraj opisan način glasuje za to skupščino. Na mizi, kjer se voli v Skupščino narodov, bosta povsed dve skrinjici: prva je skrinjica, ki zbira glasove za federalno listo OF, druga pa je skrinjica brez liste. Ko volivci pravi tudi to glasovanje, spet pokaže roki v znak, da nima več kroglice in nato zapusti volišče.

Komentar francoskega lista

Dopisnik Tanjuga iz Pariza poroča: List "Front national" objavlja članek pod naslovom: »Jugoslavija bo v nedeljo volila«, v katerem piše:

»Obstojača dva Jugoslaviji: nova Titova, v kateri so partizani in vose narod združeni v volilnem naporu za obnovo in Jugoslavija kralja Petra, londonskih emigrantov, Mačka in ostalih specialistov za dvojnično igranje.

Veliki pomen teh volitev razlaga razne napade in manevre, ki teže po odlašjanju in ukinitvi volitev. Iz tega razlaga se bode razne spletke nadaljevale tudi po volitvah, da bi se izmislili njihov pravi smisel. Emigranti, ki se ne morejo pomiriti z dejstvom, da je Tito osvobodil jugoslovansko ljudstvo od tlačiteljskega suženjstva raznih kast, so sprva štrili gorovce, da volitve na bodo svobodne, ko prvič je dobilo volilno pravico 8 milijonov volivcev. Odlični ameriški senator je po svojem obisku v Jugoslaviji dejal, da je Jugoslavija zares na poti demokratizacije.

Kameje je bil izvršen politični, da bi se izkazala vsa država. To je bil manjšinski suženj, ki je stal z eno nogo poleg emigrantov

Pattersonove izjave

Ameriški poslanik o ameriških odnosih do Jugoslavije

Beograd, 9. Tanjug. — Ameriški veleposlanik Patterson je v spremstvu žene in hčerke ter mornarkeškega atašee Priersona in tiskovnega atašee Ricea obiskal v Zagrebu predsednika narodnega sabora Hrvatske, Vladimirja Nazora.

V razgovoru je gospod Patterson izjavil, da čuti Amerike prijateljstvo do Jugoslavije in da zlasti občuduje junška dela jugoslovanskih narodov med osvobodilno vojno.

Izjavil je tudi, da občuduje Američani maršala Tita, Veleposlanik se je seznanil z jugoslovanskimi problemi še med prvo svetovno vojno, ko je kot član mirovne konference obravnaval vprašanje Reke.

Med dvema vojnama — je dejal veleposlanik Patterson — sem nadalje preučeval jugoslovansko vprašanje in moja želja je, da bi se jugoslovanskim narodom dobro godilo. Nato je dejal, da Amerika nima namena, da bi se vmešavala v jugoslovanske notranje zadeve. Predsednik hrvatske narodne vlade Bakarić je podčrtal obeto številnih težav, ki pa niso nepremagljive. Predsednik je zlasti poudaril, da je Jugoslaviji uspelo izboljšati se lakotni za to zimo in da je bilo to olajšano z veliko pomočjo, ki jo je v poslednjem času poslala UNRRA.

Veleposlanik Patterson je izrazil svoje navdušenje, ko je prišel govornici o delu industrije na Hrvatskem in poudaril še enkrat, da čuti Amerike toplo prijateljstvo do Jugoslavije.

Ob odhodu iz Zagreba so spremenjale veleposlanika Pattersona za

Po Molotovem govoru

Moskva, 9. — Napovedovalec radia Moskve je predčital več komentarjev ameriških časopisov v zvezi z Molotovim govorom. Vsi komentari so ugodni in poudarjajo odločnost ZSSR za sodelovanje za ohranitev miru.

New York Times piše o Molotovem govoru, da govori ZSSR ob 28. obletnici svojega obstoja z ugodno svetovno veselje, ki si je pridobila eno od največjih zmagov zgodovini in istočasno z ugodno civilizirane države, ki ljubi mir in ki je vsa posvečena konstruktivnemu delu.

Člani angleškega parlamenta v Beogradu

Beograd, 9. Tanjug. — Člani angleškega parlamenta ki so v teh dneh prispeili v našo državo, so obiskali večer predsednika začasne narodne skupščine Dr. Ivana Ribara. Pri sprejemu so bili prisotni podpredsednik začasne narodne skupščine Miloš Pijade in Marko Vujačić, ministri zvezne vlade Sveten Žujović, Andrija Hebrang, Franjo Frol, Dane Andrejev, Jasja Prodanović, pomočnik ministra zunanjih zadev Vladimirja Velebita, predsednik narodne skupščine Srbije Sinisa Stanković in tajnik začasne narodne skupščine Mile Perunić. Predsednik začasne narodne skupščine Dr. Ivan Ribar je pozdravil člane angleškega parlamenta, da ter jim začel prijetno bivanje v Jugoslaviji. Člani angleškega parlamenta so prebrili kakšne ure v razgovoru s predstavniki naših oblasti zanimajoče za gospodarska, politična in socialna vprašanja naše države.

Zopet "pastirsko pismo"

Beograd, 9. Tanjug. — Pastirsko pismo nadškota Jozefa Mindsentja, ki je bilo 1. novembra prebrano v vseh madžarskih katoliških cerkvah, je izzvalo, kot poročajo tiskovniki Tanjuga iz Budimpešte, močno razburjenje v vrstah strank Ljudske fronte, posebno pa med katoliškimi verniki, ki so člani teh strank. Zastopniki stranke malih posestnikov, socialno-demokratske stranke komunistične partije, ljudske kmečke stranke in madžarske radikalne stranke so imeli 2. novembra sestanek na predsedstvu vlade v prisotnosti predsednika vlade Bele Miklosa, na katerem so objavili naslednje v zvezi z napadi proti agrarni reformi, v "Pastirskem pismu": »Pastirsko pismo podpira s svojim nepristranskim tolačenjem napore protijudski reakcije in ga je zato treba smatrati za odkrit napad proti demokraciji. Prav tako Pastirsko pismo pospešuje nekatere pojave, katere tudi mi obojujemo, o splošnih razmerah, ki se stalno izboljšujejo pa podajajo lažno sliko in ne povprečno napredno demokratičnih strank, katerim se je zahvaliti, da se stanje na Madžarskem izboljšuje. Iz nereda, katerega je povzročila vojna in fašistični zločini, so demokratske stranke dvignile Madžarsko s pomočjo pomoči ustanov, katere Pastirsko pismo najbolj napada.

Konferenca za vojnoškodnino

Pariz, 9. VZV. — Včeraj se je začela v Parizu v Luxemburški palači konferenca za vojnoškodnino, ki se je udeležuje 17 držav Združenih narodov. Zahtevajo, ki so jih vložile razne države glede škodnina za škodo, ki so jo utrpeli med vojno, bodo takoj predložili na prvi seji.

Glavno vprašanje, o katerem bodo razpravljali na konferenci, je, kaj bo treba Nemčiji pustiti za njene lastne potrebe.

Rusko-francoski razgovori

London, 9. VZV. — Raynalov gospodarskega oddelka francoskega zunanjega ministrstva M. Martin bo odpotoval prihodnji teden v Moskvo, kjer bo razpravljal o francoski sponosilci o Porurju in Porenu, ki so jo pretekli september je predložil svetu zunanjih ministrov v Londonu.

Wardove izjave

Caserta, 9. Reuter. — Generalni major Ward, načelnik štaba zavezniškega glavnega štaba, je izjavil danes, da je italijanska vlada zaprosila zavezništvo za pomoč med volitvami, ki bodo najbrž še pred koncem aprila. Pri tej zahtevi bodo se razpravljali preden bodo sprejeli odločitev. Dodal je tudi, da bodo britanske in ameriške zasedbe sile ostale v Julijki Benediči, dokler celotno vprašanje tega spornega ozemlja ne bo dokončno urejeno.

Kongres študentov

Praga, 9. Unipress. — Kakor so izjavili češki organizatorji svetovnega študentskega kongresa, ki bo odprt 14. novembra v Pragi, bo nova mednarodna študentska organizacija ustanovljena na desetdnevnom kongresu močnejša kot je bila njena predhodnica. Novo organizacijo pripravljajo 1200 delegatov iz 63 držav. Organizacija bo podobna sindikatim in bo imela nalogo braniti interese študentov.

Sklep španske vlade

Mexico City, 9. Asa. Press. — Emigrantska španska narodna skupščina je sprejela sklep, da se bodo volitve v novi "Cortes" vršile 90 dni po povratku vlade v Španijo. Izid glasovanja je bilo 196:0, pri čemer so se Negrinovi socialisti vzdržali glasovanja.

Pomilostitev Solakogluja

Atene, 9. Unipress. — Smrtna kazen, izrečena nad generalom Georgiosom Solakoglujem, prvim grškim ministrom, predsednikom pod nemško okupacijo, je bila sprejmenjena v desmetno leto. Sodisce je priporočilo pomilostitev.

Govor Kennetha Matthewsja po radiu

London, 9. — Eno leto je minilo, odkar smo eno leto in dva meseca, odkar sem stanoval v leseni koči v zgodovini in istočasno z ugodno civilizirane države, ki ljubi mir in ki je vsa posvečena konstruktivnemu delu.

Z drugim letalom je tudi odpotoval sir John Anderson, predsednik britanskega odbora za atomsko energijo.

Byrnesov odposlanec pojde v Moskvo

Washington, 9. (VZV). — Danes so javili, da je poseben odposlanec zunanjega ministra James F. Byrnes, Mark Ethridge, dobil dovoljenje sovjetske vlade da obišče Moskvo zaradi razgovorov s sovjetskimi oblastmi. Zunanji minister Byrnes je pojasnil, da bo verjetno Ethridge v kratkem odpotoval v Moskvo, kjer bo s poročil sovjetskimi oblastem nadaljne podrobnosti o svojem poslanstvu in se razgovarjal o splošnem položaju na podlagi ukotovitve med svojim bivanjem na Madžarskem. Po povratku iz Moskve — je dodal Byrnes — bo Ethridge lahko nadaljeval svoja preučevanja o stanju v Bolgariji in Rumuniji.

Priestley-jeve izjave o SZ

Kopenhagen, 9. TASS. — John Priestley, ki je iz Oslo prišel v Kopenhagen, je opisal v razgovoru z zastopniki tiska viise a svojega potovanja po SZ.

Priestley je omenil brzino obnovitvenih del v SZ in toplo govoril o uspešnih sovjetskega lepševanja in umetnosti.

Priestley je izjavil, da gleda osvjetska mladina z zaupanjem v bodočnost.

Kar se tiče sovjetskega gledališča, je dejal, da smatra, da je rusko gledališče najbolje na svetu.

Albanske kandidatne liste

Tirana, 9. ATA. — Kandidatne liste demokratske fronte za volitve v ustavodajno skupščino, ki so bile objavljene predvčeršnjim v Korci, Valoni, Elbasanu in Skadrju, je prebivalstvo sprejelo z velikim zadovoljenjem, ker zelo dobro pozna te kandidate, ki so delali in živeli z njimi v času 5-letne narodno-svobodne borbe.

Ti može so oni, ki so vodili albanske ljudstvo za časa vojne in ki ga vodijo danes od uspeha do uspeha. Po objavi kandidatnih list je volilna kampanja zavzela še večji obseg.

Največja elektrarna na Balkanu

Na mariborskem otoku na Dravi gradijo veliko električno centralo

Maribor, 9. — Na mariborskem otoku nastaja na Dravi največja vodna električna centrala na Balkanu, katere bo v polnem obratu dajala preko 84.000 kilovatov, njena lastna zmogljivost pa bo znašala okoli 300 milijonov kilovatnih ur. Centrala se gradi po novih načelih, ki so bila uporabljena tudi na novih velikih centralah v Sovjetski zvezi. Novo načelo gradnje obstaja v tem, da se gradi v treh obratnih jamah. Prednost nove gradnje je v tem, da je prvi del centralne ene turbine z generatorjem lahko že v obratu, medtem ko se ostali še gradijo. Poleg tega ni potrebno zavezati vse struge, temveč samo del, v katerem se gradi. Sedaj sta v delu dve obratni jami.

Nov način gradnje predstavlja tudi vgraditev turbin v same zajezne stebre, kar občutno zmanjša uporabo gradbenega materiala in skrajša gradbeno dožino. Pripravljalna dela, zajezovne naprave in ostala postrojstva dela so tako velika, da znašajo stroški gradnje zadnje polovice stroškov za vso centralo.

Poleg centralne na desnem bregu Drave je velika gramozna jama, ki krije potrebo za vse potrebne gradnje. Gramoz se s cementom meša v beton v veliki avtomatski mešalnici, ki naskrat lahko izdelata 3000 litrov betona. Beton se na mesto, kjer se potrebuje, črpa po ceveh, s čimer odpade prevoz, odzioroma prenos betona, kar bi zapošlilo mnogo več delovnih moči. Ko bo centrala popolnoma zgrajena, bo priključena na daljnovode v ostali Sloveniji. Porast in zmogljivost naše industrije je odvisna od zadostne količine električne energije, zato je gradnja te elektrarne ogromne važnosti za vse naše narodno gospodarstvo.

Glavna težava, s katero se mora vodstvo gradnje boriti, je pomanjkanje delovnih moči. Ob normalnem delu bi bilo zaposlenih 600 do 800 delavcev, ki bi se menjavali v treh 8-urnih dnevni posadih. Sedaj pa dela na gradbi vsega 150 delavcev, ki pri vsaj poltravalnostni in zavesti svoje odgovornosti ne morejo doseči normalnega poteka gradnje. Gradnja in vsa organizacija dela je prevelo državno

Viadukt v Dolici

Celje, 9. — Veliki viadukt na progi Celje-Dravograd pri Dolici bo v najkrajšem času izročen prometu. Viadukt je bil porušen med vojno in je bil v porušnem stanju glavna ovira za obnovo neprekinjenega prometa na tej progi. Dolg je preko 60 metrov in visok 18 metrov. Na novo so bili zgrajeni trije veliki nosilni stebra, od katerih tehta vsak preko 570 ton in znasa njih prostornina 730 kub. metrov. Za dela je bilo porabljenega 870 kub. metrov gramoz in 150 ton cementa. Pri gradnji je zaposlenih okoli 100 delavcev.

Z vzpostavitvijo neprekinjenega prometa na tej progi bo zelo olajšan tovarni promet proti Dravogradu, ki se je sedaj moral vršiti po velikem ovinku Celje-Pragersko-Maribor-Dravograd.

Švedska pomoč Varšavi

London, 9. Asa. Press. — Kakor je sporočil varšavski radio, bo v petek švedska pomoč Varšavi obsegala švedsko opremo za dve bobulničnici, od katerih bo imela vsaka 400 postelj. Poleg tega bo hrvatska opremila otroški sanatorij v Otwocku pri Varšavi. Stockholm bo po poslal 200.000 kron za pomoč Varšavi ter 200.000 za otroke poljske prestolice.

Zazimljenje čebelnih družin

Zimska zaloga u pilanje

Cebejar, čigar šebele nimaju do voljne zimske zaloge, ali imaju u severnejšem pasu pretežno nevažniju, mora zalogo dopuniti, odnosno neko količino hojceva odvratiti ga nadomestiti u sladojkorjem. To se zgodi tekom oktobra ob takavom vremenu kot smo prej omenili. Tada nam je zopet točna pomenična doba za tehnika. Ravnamo kot pri običajnem zašmjenju. Družnik, ki tehta le 13 kg ne urejamo satovzaj, ampak zabeležimo na panj 3 kg primanjkljaja. Kjer tehta družnik na mani n, pr. 15 kg, ji odvzamemo 7 kg teže, t. j. približno 2 zaloga iz atranske sata, gnezdo proti letu in desni strani razmaknemo 2 zaloga v sredino pomaknemo 2, do 1/4 sata, nečena sata iz kešterga medišča skupaj teži 2 kg ter na panj zabeležimo primanjkljaj 3 kg sladojkorja.

MARTELANC VLADIMIR
(Konec)

Zveza primorskih študentov

Zveza primorskih študentov v Občini Ajdovščina obrača s pozivom na mestno prebivalstvo, da znatno prispeva k kampanji za ravnega študenta, ki ne bila napovedana v svrhu nabiranja prispevkov za podporo študentskim študentom. Obračamo se na posebno na trdke, podjetja in mestna podjetja.

Zveza primorskih dijakov. Trst
via Alfiori 10, telefon 90652

za kovčče, 2. Cement za zidarje, Usnje, kože, žebeljčki in niti za čevljarje, 4. Niti za krojače in svilje, 5. Zebiji za mizarje, 6. Mil za brivce, Interesiranci naj se je vijo vsak dan od 8.30 do 12 ure društvenih prostorih via Roma 20. do dvigajočih bane

V 17. letu življenja je umrl na nad vse ljubljeni tovariš Stanko Guštin. Ob priliki pogreba je bilo zbranih 940 lir za spomenik padlim borcem iz Repenčabra. Družini in sokačim iskreno sočustvuje.

Najdeno

Našla se je osebna legitimacija na ime Praselj Mario, roj. 20. 8. 1919 v Dolini, tobačna in kaznica, razni drugi dokumenti.

in slike. Lastnik naj se zglasti
upravi »Primorskega dnevnika«

Odgovorni urednik
STVER CIRIL

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo za obil-
no udeležbo vsem, ki so spremljali
k zadnjemu početku našega

STANKOTA

Posebna zahvala godbenemu te-
pevskemu društvu
Repentabor, 9. 11. 1945.
Zahajoca družina GUSTIN.

MALI OGLASI

OSEBNO IZKAZNICO NA IME
STARC ANTON sem izgubil
Črnom kraju, Najditega prosim, na-
j o odda na županstvo, Črnom
(Herpelje-Kozina).

ZLICE, VILICE IZ ALUMINIA
tovarniška čapa, pri Hvali. Treb-